



Štev. 2.

V Ljubljani, februar 1924.

Letnik XXV.

V albanskih gorah.

(1915)

Nad zemljo domačo je groza dospela
in ljudstvo pregnala iz hiš je in koč,
kar trud je ustvaril, to smrt je požela,
še živim po žilah je kri ledenela,
ko pot je hitela jim v zimo in noč.

Albanske goré so usmiljene dale
begotnim zavetje — oj, skalnati grob,
in gavranov jate glušeč so vreščale
in sile viharjev brezdúšne so gnale
ves narod, ves narod na zadnji pokop.

V obupa brezdanjega strašni bolesti,
ki vse kot železna dušila je pest,
na zadnji strahotni in smrtni tej cesti
ostal v neizmerne ljubezni zavesti
kralj Peter je narodu svojemu zvest!

Ob njem sta sinova, mladeniča smela,
ob njem je vojniov užaljena strast,
a misel rešilna je vsem onemela,
vsem ista bo rana na vek krvavela:
ah, to je domovja ponižana čast!

In v kralju razmahne junaška se volja:
„Oj, bedniki, pojdite, kamor vam mar!
In čuvajte deco in ženo in polja,
ne strašim s sinovoma jaz se pokolja —
za dóma svobodo naj padem vladar!“

A nihče od kralja plašan ne izgine,
vsi v eno se zlijejo silno premoč,
k svobodi, k osveti za čast domovine
med trume sovražnikov mečev ostrine
vrnitve si režejo pot zmagujoč!

E. Gangl.





JOSIP VANDOT:

Kekec nad samotnim brezdnom.

Planinska pripovedka.

2.



ala Tinka se je bila stisnila v kot kraj peči. Z rokami si je zakrivala obrazek, in vse telesce se ji je treslo zaradi krčevitega ihtenja. Zaman ji je govorila mati vsakokrat, ko je prišla iz kuhinje v izbo: »Ne jokaj se, Tinčica, le nikar se ne jokaj! Saj ne bo nič hudega, Tinčica!« — A Tinka ji ni odgovorila; Tinka je samo ihtela. Pa tudi Jerica je ni mogla potolažiti, pa naj je še tako lepo govorila. Tinka je samo stresala z glavico, ni verjela ničesar in je ihtela, samo ihtela. Le tuptatam se je ozrla s solznimi očmi na pleten pehar, kjer je ležala med krpami mucika, o, njena bela mucika, ki je imela zavezan krog vrata rdeč trakec. Bolna je bila mucika, joj, tako bolna, da bo nemara še celo umrla, oh, umrla! In Tinka jo bo morala zagrebsti v črno zemljo, kakor je bil zagrebel lani Kekec rajno Kezo. Pa je ne bo videla nikoli več — o, svoje mucike ne vidi nikoli več. Niti tedaj ne, ko Tinka umrje in odide v nebesa. Joj, niti v nebesih je ne vidi; saj mucika nima duše, kakor je tudi rajna Keza ni imela. In kako naj pride mucika v nebesa, če pa nima duše, oj, nima dušice, kakor jo ima Tinka in mamica in Jerica? — Ovbe, da se je moralo dogoditi to, da je morala zboleti bela mucika, ki je vse dni tako lepo mijavkala — ovbel!

Tinka se je sklonila nad pleteni pehar. Mucika se je stiskala tam v tople krpe; stisnjena je ležala tam, da se ji glave niti videlo ni, in se je tresla, samo tresla. Hudo je bilo mali Tinki, da ji je drobno srčece kar trepetalo. Gladila je muciko po nasršeni, beli dlačici in ji je venomer govorila: »Saj ne boš umrčkala — o, mucika, saj ne boš umrčkala... Kar lepo dvigni glavico in zamijavkaj in mi reci, da ne boš umrčkala! Ali slišiš, mucika? Mlekca ti prinesem z debelo sme-

tano, da se malo obližneš in boš zopet zdrava... Ali slišiš, mucika? Daj, zamijavkaj, samo malo zamijavkaj! Mucika, mucika!»

A mucika ni slišala obupane Tinke. Niti glavice ni dvignila in se je tresla, tako čudno tresla. Tinka je zaihtela še huje in se je zopet stisnila v kot. O, zdaj je bila popolnoma prepričana, da ji mucika umre, še pred nočjo umre. A kaj bo Tinka počela brez mucike, kaj bo počela brez njenega mijavkanja, ki ga je Tinka rajša poslušala nego ubrano kosovo petje? Saj pravim — umrla bi Tinka s svojo muciko, če bi imela mucika dušo, kakor jo ima Tinka, in če bi prišla v nebesa. Tako pa, joj, tako...

V izbo je stopil Kekec, ves vesel in razigrane volje. Zagledal je jokajočo se sestrico in se je začudil. »Pa kaj se zopet dereš, Tinkara?« je izpregovoril. »Ali hočeš, da grem po zmaja, ki ti takoj požre ves jok in vse solze? Ali hočeš, Tinkara?«

Tinka je stresnila z glavo in je zaihtela še huje, ko je zagledala Kekca. »O, moja mucika!« je zaklicala. Pokazala je z roko na pehar in je zopet zakrila obrazek. — »Hm,« je dejal Kekec in je pogledal v pehar. Potipal je bolno mačko in jo je dvignil na pol. A mačka niti glave ni dvignila, ampak se je samo dvakrat stresla. Kekec jo je ogledal od vseh strani, pa je zmajal z glavo. — »Hm,« je rekel še enkrat; potem pa je nadaljeval: »Ne kremži se, Tinkara! Mucika ti pogine zdaj pa zdaj... Pogine ti, kakor je meni poginila lani Keza za Gmajnico. Pa se nisem prav nič kremžil in sem vedel, da mi vse skupaj prav nič ne pomaga. Keza je pač poginila, ker je prišel njen čas. In kaj sem hotel? I, zagrebel sem jo, in rajnka Keza je mrtva in nihče več je ne prebudi od smrti... Tiho, tiho, Tinkara! Izmisli si bom lepo pesem o muciki. Pa bova prepevala tisto pesem na njenem grobu, in muciki bo dobro v grobu. Tiho bo predla in mijavkala: mijav — mijav — prav je tako, Tinka, prav!«

Tinka je prenehala jokati. Neverjetno je pogledala bratca in je zmajala z glavo. »Pa če je res, Kekec? O, ti se mi vedno lažeš in me imaš za norca. Kako bo pa mijavkala v grobu, ko bo pa mrtva? Ha, Kekec?«

»Seveda bo mijavkala in predla v grobu,« je odvrnil Kekec prav resno. »Lepo pesem bo slišala, pa se bo kar prebudila od smrti. Veš, Tinkara, lepa pesem prebudi vse na svetu. Pa bi mucike ne prebudila? Ravno tvoje mucike, ki je znala tako lepo mijavkati? O, Tinkara! Kolikokrat sem že stal na grobu rajnke Keze! Zapel sem lepo pesem in ko sem prenehal, sem slišal prav dobro iz groba Kezin glas. In Keza je meketala v grobu, tako lepo je meketala kot vselej za Gmajnico: mekeké — kekemeké... Pa sem vedel, da me sliši Keza tudi v grobu, ker me ima rada, tako neznansko rada. — Zato pa se potolaži, Tinkara, in nikar se ne cmeri, ker ti ne pomaga prav nič. Saj boš slišala

muciko iz groba, in mrtva mucika te bo klicala: mijav — mijav, Tinka! Lepo je v grobu, lepo in prav!»

Tinka je poslušala vsa zavzeta svojega bratca in si je pričela brisati solze z lica. Kekec se je muzal zadovoljno, ko je videl, da je potolažil sestrico. In resnično — Tinka se ni več drla in je le pomalem še globoko vzdihnila, vzdihnila iz polnega srca. Kekec pa je še enkrat pogledal mačko. Mačka se je bila zleknila in je bila mirna in se ni več tresla. Tedaj pa je vedel Kekec, da je uboga mucika mrtva in da ne bo mijavkcala nikoli več. Obrnil se je k sestrici, pa ji je dejal: »Glej, Tinkara! Mucika je ravnokar zaprla oči in te ne pogleda več... Zagrebela jo bova tam na vrtu, še danes jo bova zagrebela. Pa ne bodi žalostna, Tinkara! Nič ne bodi žalostna...«

Niti zaječala ni Tinka, ko je zagledala mrtvo muciko. Roko si je pritisnila na čelo in je gledala na živalco, ki se je bila ravnokar poslovlila z življenjem. Uprla je v Kekeca svoje žalostne oči in je dejala: »Da, poginila je sirotica... Oj, Kekec! Prisanek mi je podaril to muciko. Ali se še spominjaš, Kekec? Rad je imel Prisanek muciko, kot sem jo imela jaz rada... Kekec, ali pojdeš v gore povedat stricu Prisanku, da ni več bele mucike? Oj, jokal bo stric Prisanek, ko mu poveš, da mucike ni več. Pa ti ga potolažiš, ti, Kekec... Saj pojdeš k stricu Prisanku? Ali ni res, da pojdeš k stricu Prisanku?«

»Pojdem, pojdem,« je odgovoril Kekec. »Vse mu povem, vse o sirotni muciki... Pa tudi o lepem grobu mu povem, kjer bo počivala tvoja bela mucika. Pa pride stric Prisanek k nam in ti prinese nemara drugo muciko, da ne boš jokala, prav nič ne boš jokala, Tinkara! O, že jutri zjutraj se napotim k stricu Prisanku. In potem bo vse dobro, vse... Le meni verjemi, Tinkara!«

»No, le, Kekec!« je rekla Tinka in se je naslonila nad pehar, kjer je ležala mrtva mucika. Kekec pa je odšel v kuhinjo k materi, ki je kuhala večerjo. Sedel je na klop nedaleč od ognjišča. Roke je prezkrižal na kolenih in je izpregovoril malomarno: »Oj, mati! Bil sem v gorah in sem videl našo živino. Pa tudi pastirja Mišnjeka sem videl. Vsi so zdravi in se počutijo dobro... A to vam rečem, mati, da je pastir Mišnjek velik nepridiprav. Sto strahov mi je naslikal, sto divjih strahov, ki se potepajo po Mali Pišenci. A rečem vam, mati, da nisem videl niti enega straha. Samo divji orel me je napadel in me je hotel pojesti za večerjo. Pa sem ga pošteno dvakrat dregnul, da je kar oči obrnil, pa je zbežal in mi je pustil za spomin najlepše pero. Tu za klobukom imam pripeto pero. Le pogledajte ga, mati! Orel mi ga je dal za spomin, sam orel tam v Mali Pišenci... Pa veste, mati, koga sem še videl tam gori nad skalovjem? Samega Bedanca sem videl, mati! Dva češarka sem vrgel nanj, da se je dedec kar praskal in si je skoro nos izpulil, ker ga je precej bolelo. To vam povem, mati, da se boste

tudi vi smejali, kakor sem se jaz tam gori na višavah. Bedancu sem se smejal in njegovemu rdečemu nosu. Hej, hej!«

Kekec se je smejal na ves glas, pa je pripovedoval o svojih doživljajih v Mali Pišenci. A mati se ni smejala, ampak je sklepala v skrbeh z rokami. Ko je Kekec umolknil, se je prijela za glavo, pa je rekla: »Nepridiprav si, Kekec, velik nepridiprav! Povsod moraš iztakniti nekaj posebnega. Kaj ti ni zadosti, da si moral Prisanku pasti divje kože in te je pograbila Pehta? Ha, Kekec? Ali ti ni zadosti? — Glej ga, glej! Zdaj si pa moral zopet nagajati Bedancu in ga razdražiti... O, Kekec! Ti ne poznaš Bedanca. Stokrat je hujši nego Prisanek ali Pehta. Pridrvi, pridrvi k nam in te pograbi za vrat, in potem ti bo gorje, Kekec! Pa da si nam mogel napraviti kaj takega!«

Kekec je povetil za trenutek glavo. »Oj, mati!« je rekel potem. »Kaj sem hotel, ko sem videl ubogega možička privezanega k drevesu? Smilil se mi je, tako jako smilil... Samo pipec sem vzel, pa sem pre-rezal vrv. Drugega nisem mogel, mati, resnično nisem mogel... Pa sem bil jezen na Bedanca in zato sem mu vrgel češarek na debeli nos, samo zato!«

A mati je zdihovala, ker ji je bilo jasno, da pride nesreča, velika nesreča. Že dosti je bila slišala o Bedancu in njegovi strahoti in grozoti. Zato pa je vedela, da preti Kekcu poguba in žalost, velika žalost. — »O, Kekec, nesrečni Kekec!« je zdihovala in je bila vsa v skrbeh. »Da ne moreš pustiti nikoli svojih norčavih muh pri miru! Pa nam delaš skrbi, same skrbi... Ali misliš, da Bedanec ne ve, kdo je rešil možička? Ali misliš, da ne ve, da si mu ravno ti vrgel češarek na nos? O, Bedanec pozna vsako sled. Samo po sledi pride že nocoj in te pograbi in te nemara še celo zadavi... Kekec, Kekec! Samo skrbi in bridke žalosti nam delaš že nekaj let. Da moreš biti tako norčav in brez pameti...«

Kekec je molčal in je mislil sam pri sebi. Mater je poslušal in je rekel, ko je mati utihnila: »Ali mislite, mati, da me Bedanec pograbi? Saj me ne bo, ne bo... O, dobro se znam skriti, da me ne najde nihče in tudi Bedanec ne. Le meni verjemite, mati! Rekli ste mi ravnokar, da pride Bedanec po mojih sledovih in me pograbi. A veste, mati, da grem zdaj iz hiše in zmedem sledove in stopinje, da jih ne najde in ne spozna nihče, niti Kekec ne... Prav nič se ne bojte, mati! Saj se tudi jaz ne bojim ničesar, še najmanj pa Bedanca. Če hočete, pa grem in mu vržem še drugi češarek na nos, da bo še bolj pihal in robantil, kakor zdaj piha in razgraja tam v Mali Pišenci. Ali hočete, mati? Ha, ali hočete?«

Kekec se je udaril po kolenih in se je zasmejal. Zdrvel je iz kuhinje in je tekkel po poti iz vasi. Kraj širokega pašnika pa se je ustavil. Ozrl se je visoko gori na belo skalovje in je zažugal s pestjo. »Nemara gledaš doli na vas, Bedanec?« je zagodrnjal. »Pa se veseliš,

da še nocoj pograbiš Kekca... Hehe, pa če se ti pustim, če se ti pustim... Zmedel bom zdaj vse sledove, od pašnika naprej jih bom zmedel. Pa ti ne boš vedel potem, kdo ti je zaigral v gorah tako pošteno. Ne boš vedel, da je bil Kekec, o, ne boš vedel! In togotil se boš še huje, da boš kar skakal in boš klatil siromašne veverice s smrek... Hehe, Bedanec! Ti še ne poznaš Kekca, prav nič ga ne poznaš.«

In Kekec se je obrnil nazaj proti vasi. Hodil je po poti sem in tja, tja in sem, da je popolnoma zmešal sledove. Pred hišo pa je zavpil materi, ki je gledala skozi okno: »O, mati! Vse sledove sem že zmešal. Težko jih bo razbral Bedanec. No, če jih pa razbere, pa vendar ne zve, da sem ga ravno jaz nasukal v gorah. Glejte, mati, skozi vso vas pojdem in v vsako hišo pojdem, da bo moja sled vodila v vsako hišo. Pa naj me išče Bedanec v vsaki hiši! Nikjer me ne najde, ker nocoj bom spal pri sosedu na skednju... Tako bom prekanil Bedanca, mati, ravno tako. Zato pa bodite brez vseh skrbi, mati!«

Kekec je zdirjal naprej v vas. In v vsako hišo je stopil in v vsaki hiši je voščil: »Dober dan Bog vam daj!« — Prst je položil na ustna in je zbežal naprej. In tako je prehodil vso vas. Proti večeru pa se je priplazil domov. Skozi vrt je šel; med najvišjo travo je šel, da bi nihče ne zvedel, kako da je prišel iz vasi. — »Ne bo me zasledil Bedanec,« je rekel materi, ki je sedela vsa žalostna v kuhinji. »Nasukal sem Prisanka; tudi Pehto sem pošteno nasukal. A najhuje sem nasukal danes Bedanca. Hoj, to bo rogovilil nocoj po vasi in me bo iskal! Pa me ne najde, nikjer me ne najde...«

Kekec si je mel v svojem veselju roke in je žvižgal, žvižgal. Stopil je v izbo k Tinki, ki je sedela nepremično kraj mrtve mucike. Oči je imela Tinka vse objokane in se niti ozrla ni po bratcu. Kekec je zmajal z rameni, pa je odšel v sosedno sobico. Vrnil se je s citrami in je sedel za mizo. Zasviral je lepo pesem, ki pa je bila žalostna, tako žalostna, da je pričela mala Tinka zdihovati. Ko je Kekec nehal svirati, je rekel kar naravnost: »Hoj, Tinkara! Zdaj poneseva muciko na vrt in jo tam zagrebeva. Kmalu se bo stemnilo in potem ne bo nič več časa. Kar dajva, Tinkara, da bo prej konec stokanju in jadikovanju.«

Tinka je zajokala še enkrat. A Kekec je kar pokrtil pehar, da sestrice ni več videla mucike. Z desnico je prijel Kekec pehar, z levico pa citre. In napotila sta se s Tinko na vrt, kjer je izkopal pod široko črešnjo grob. Spustila je Tinka pehar v jamo in je vrgla nanj šop svežih rož. Kekec pa je urno zasul grob in je položil citre na kolena. Zabrenkal je in je zapel žalostno pesem. Tinka ga je gledala in poslušala. Solnce se je nagnilo k belim goram. Njegovi zadnji žarki so se iskrili nad vrtom in nad drevjem in nad svežim grobom, kjer je počivala lepa, bela Tinkina mucika, ki je znala tako lepo mijavkati.

In tudi na Tinkin rdeči obrazek je gledalo solnce; a v njene oči ni moglo gledati. Saj so bile Tinkine oči polne solzá, in tja niso mogli solnčni žarki; tja so mogle samo grenke solze, ki so se kradle iz Tinkinega žalostnega srčeca...

Tisti večer se je splazil Kekec na sosedov skedenj. Tam se je zaril v seno in je hotel spati tam, ker je dobro vedel, da pride nocoj Bedanec na vas in poišče tistega nepridiprava, ki mu je zaigral danes tam v gorah tako pošteno. Zato pa se je Kekec kar potuhnil v seno in je bil prepričan, da ga Bedanec nikoli ne najde. Naskrivaj je strgal korenček; muzal se je in se posmehoval. A vendar mu je ležalo na srcu nekaj neprijetnega, ki ga je zbadalo venomer. In zaradi tega se je skoro bal — bal se je Bedanca in njegovih strašnih, okrutnih rok. »Kaj, če me pa vendarle pograbi?« je premišljal sam pri sebi. »Hudo mi bo in grozno... A kaj se bojim? Saj me ne najde — nikoli me ne najde, ker sem mu tako lepo zmedel sledove. Pa naj me išče, o, le naj me išče!«

In Kekec si je drgnil roke. Klobuk si je poveznil preko glave in je zaprl oči, da bi zaspal. Zmislil se je na očeta, ki je bil odšel danes v jutru preko gorá na Koroško na semenj. In skoro žal je bilo Kekcu, da ni očeta doma, očeta, ki bi ga lahko branil. Toda česar ni, ni — in kaj bi se še dalje vznemirjal! — In Kekec je stiskal oči, da bi čimprej prišel k njemu zaspanec. Slišal je razločno volka, ki je lajal tam na domačem dvorišču; skozi ozko lino je videl tri svetle zvezde, ki so svetile v jasno noč. Vse je spalo po zagorski vasi. Zato pa tudi Kekec ni mogel več bdeti. Kar na težko je zamižal in je zaspal...

Kekec se je nenadoma prebudil. Dregnil je klobuček z obraza in se je skobacal iz sena. Ozrl se je skozi lino, pa je videl, da se je začelo jutro šele prebujati. Slišal je peteline, ki so prepevali vseokrog po vasi. A vse drugo je bilo tiho; zagorska vas je še spala v pokojnem snu. — »Glej no!« je zagodrnjal Kekec in je otepal z obleke travnate bilke. »Jutro se dela in noči je že konec... Pa me vendarle ni pograbil Bedanec. He-he, Bog zna, kako je dirjal vso noč po vasi in je rogovilil in me iskal. Pa me ni našel, nikjer me ni našel. Moral se je obrisati pod nosom. Zdaj pa razgraja po gorovju, da so vse veverice pobegnile preplašene iz gozda... Škoda, da ga nisem videl in slišal, ko je krevsal po vasi in je robantil, da se je kar svetilo po vasi. O, lepo bi se mu lahko posmehoval in bi strgal korenček, kot sem ga bil strgal teti Pehtari... Pa ga nisem videl; škoda, da ga nisem videl...«

Kekec je pogledal še enkrat skozi lino. Potem pa se je splazil s skednja in je stekel po poti proti domu. Danilo se je vedno bolj. Nebo je postalo sivkasto; le tam na vzhodu se je prikazal rdeč pas, ki se je širil vedno bolj po nebu. Vedno glasneje so prepevali petelini, tu in tam je že zamukala krava, zaprta v tesni hlév. — Kekec je prišel do doma in je bil ves vesel, ker bo zdaj lahko materi pripovedoval o

Bedancu in njegovi jezici. Toda Kekec je obstal pred hišo in se je jako začudil. Hišna vrata so bila odprta na stežaj. To pa se je zdelo Kekcu na vso moč čudno. Saj je vedel, da mati ne vstane nikoli tako rašo, pa tudi Jerica ne; a še najmanj Tinka.

Deček je zmajal z glavo in je stopil v vežo. »Oj, mati!« je zaklical na ves glas. A nihče mu ni odgovoril. Strah se je polotil Kekca, da se mu je srce kar skrčilo. Planil je v izbo; nikogar ni bilo tam. Stopil je v čumnato, kjer je spala mati; a postelja je bila prazna in nikogar ni bilo v čumnati. Šel je v izbico, kjer je spala Tinka; a tudi Tinke ni bilo nikjer. Zdrvel je po stopnicah, da bi vsaj Jerico našel v podstrešni izbici. A Jerice ni videl nikjer, pa najsi jo je klical na ves glas.



»Ojoj!« je zasopel Kekec in zaskrbelo ga je. »Pa kam so izginili vsi navsezgodaj? V hiši jih ni — nikjer jih ni... Nemara so na dvorišču ali pa v hlevu, ker je najbrž krava zbolela.« — In je hitel na dvorišče, kjer je spal njegov volk tam gori ob ograji; v hlev je dirjal in je vpil — a matere in sestrice ni bilo nikjer... Kekec je strmel, na si ni vedel pomagati. Stopil je k spečemu volku in ga je dregnil z nogo. Volk se je predramil, pa je gledal ves osupnjen na dečka.

»Volkec, ljubi volkec!« ga je nagovoril Kekec v svojem strahu. »Ali veš, kam so izginili naši? Ali veš, ljubi volkec? Glej, v hiši ni matere, pa tudi Jerice in Tinke ni nikjer... Dej, ljubi volkec, povej mi, kam so odšli naši? Saj si jih videl, gotovo si jih videl. Skrbi me, volkec, skrbi... Zato mi pa povej, da me ne bo tako jako skrbelo.«

Volk se je trikrat pretegnil in je dvakrat zacvilil. Potem pa je gledal s svojimi svetlimi očmi na dečka in niti zalajal ni. Kekec se je naslonil ob ograjo in si je zakril obraz z rokami. Premišljal je in pre-mišljal in si ni vedel pomagati. Toda bliskoma mu je šinila v glavo misel, da se je je Kekec kar prestrašil. Stresel se je po vsem životu in v svojem strahu je pričel gledati na volka, kakor da bi bil prepričan, da mu more samo še volk pomagati. In vedel je Kekec, dobro je vedel: ponoči je prirogovilil Bedanec v vas. Naravnost do Mežnarčeve hiše je prišel in je stopil v izbo. »Kje je Kekec, mati?« je vprašal. »Zagodel mi je Kekec prav pošteno včeraj v gorah. Zato pa sem prišel, da ga pograbim in zmikastim. Kje je Kekec, mati? Ha, kje je Kekec? Dajte ga sem, da ga zmikastim in ga v gorah privežem k drevesu, kakor sem bil privezal možička. Dajte ga sem, mati!« — A uboga mati je zajokala in je rekla, da Kekca ni doma. Bedanec je pa rogovilil in rogovilil. Vso hišo je pretaknil in ker ni našel Kekca nikjer, je pa šel in je pograbil mater. Pa tudi Jerico in Tinko je pograbil in je gnal vse tri visoko v gorovje. K drevesu jih bo privezal kakor tistega možička. Mati in Jerica in Tinka pa bodo jokale, oj, bridko jokale in hudo jim bo. A to vse zaradi Kekca, zaradi njegove norčavosti in tistih neumnih muh, ki Kekcu ne dajo nikoli miru. O, da je tako, da je tako!

Kekec je skoro zajokal, ko se je domislil vsega tega. Roko je ovil volku okrog vrata, pa je govoril brezmiselno: »Oj, volkec, ljubi volkec! Hudo nam bo zdaj, strašno hudo... Bedanec je odvedel ponoči naše ljudi, samo zaradi nesrečnega Kekca je bil ponoči tukaj. O, volkec, zakaj se nisi zaprašil v Bedanca in mu nisi malo zrahljal dolge brade? O, volkec? — Pa si spal, kakor sem jaz spal vso noč... Kaj bo zdaj, volkec? Ali naj sama gospodariva na domu? Pa če ne znava, ne znava... A glej, volkec! Kekec je prekanil tebe in Pehto in prekanil bo tudi Bedanca. Zaprashi se Kekec za Bedancem, še zdajle se zaprašil v gorovje. In videl boš, volkec, da bo še vse dobro. Ne bojim se Bedanca! Češarek sem mu vrgel na nos, da je bil Bedanec kar zelen od jezice. Pa se nisem prav nič bal. In tudi zdaj se ne bojim, ko se zaprašim za Bedancem... Resnično, resnično, ti moj ljubi volkec!«

Volk se je vzel ob Kekcu in je hripavo zalajal. Kekec pa je zdrvel z dvorišča; po potu je tekel na vso sapo proti pašniku, ki se je širil onkraj vasi. Solnca še ni bilo nikjer. Samo na vzhodu je nebo vedno bolj žarelo. Svetloba pa se je širila od trenutka do trenutka po ozki zagorski dolinici in sem iz bližnjega smrekovega gozda je že prihajalo glasno in veselo ptičje petje. Tam v ozadju so pričeli rdeti beli snežniki v jutranji zarji. Živi ogenj je objel strme, nebatične skale, ki so se smehljale v svoji krasoti zeleni, zbujaajoči se dolini. A Kekec se ni zmenil za vse to. Kekec je dirjal naprej in se ni ustavil niti enkrat. Onkraj pašnika je došel na ozko stezo, ki je držala v hrib



med nizkimi borovci do strmih skal, ki so zapirale tam vhod v dolino. In na tisti stezi je zagledal Kekec ljudi, ki so stopali polagoma navkreber. Kekec je zasopel na vso moč, ko je zagledal tiste ljudi.

Hitel je samo naprej, samo naprej in je že skoro dosegel tiste ljudi. In spoznal jih je takoj. Bedanca je videl, ki je stopal tam spredaj; mater je videl in Jerico in Tinko. Na vrv so bile navezane, in Bedanec jih je vlekel za sabo po strmini.

Kekec se je prijel za glavo, ko jih je zagledal. »Ovbe, ovbe!« je zasopel. »Kaj bo zdaj, kaj bo zdaj?« — Toda ni se pomišljal. Še bolj je zdrvel naprej in ko se je približal na deset korakov, se je ustavil in je zavpil: »Bedanec, hej, Bedanec! Kaj vlačiš za sabo nedolžne ljudi? Ha, ali te ni sram, Bedanec? Tu je Kekec, ki ti je zaigral včeraj pošteno na gori. Iskal si me vso noč na vasi, pa me nisi našel in si rogovilil, da se je še celo naš volk nekaj poplašil... Tu je Kekec, tul! Njega naveži na vrv, če že ne moreš drugače. A nedolžne ljudi pusti v miru... Ali si slišal, Bedanec? Izpusti jih, ti rečem! Zmiskatil sem že Prisanka in sem mu pulil brado. Zato pa se tudi tebe ne bojim, o, prav nič se te ne bojim... Izpusti mojo mamo in Jerico in Tinko! Rečem ti, da jih izpusti! Pa bo lahko zamera, velika zamera.«

Kekec je pridrvel do matere, ki je bila prva navezana na vrv. Sopel je na vso moč, ker mu je bila sapa pošla zaradi naglega dira. Niti z očmi ni trenil, ampak je vzel iz žepa svoj rdeči pipec. Kar šinil je z roko, pa je prerezal vrv, ki so bile nanjo navezane mati, Jerica in Tinka. Nato pa je stopil pred Bedanca, ki ga je gledal ves začuden in presenečen. Za črno, dolgo brado se je držal Bedanec in je gledal, samo gledal in strmel. — »O, ali me vidiš, Bedanec?« mu je govoril Kekec. »Pač sem se te nekaj bal sinoči in sem se zaradi tega skrtil pred tabo. Zdaj se te pa ne bojim nič več, kakor se te nisem bal včeraj, ko sem ti vrgel češarek na nos, ki ti je še danes rdeč od tistega češarka... Kar naveži me na vrv in me vleci, kamor hočeš! A mojo mater in Jerico in Tinko boš pustil pri miru! Še je dosti češarkov na svetu in tudi drugih reči, ki so hujše nego češarki, pa te oprasnejo prav nemilo... Pomisli, Bedanec, samo malo pomisli! A moje ljudi boš pustil v miru — to ti rečem zdaj, Bedanec, da mogoče še ne bo hujše zamerel! Ali slišiš, Bedanec?«

Mož je gledal razjarnega Kekca in se je še vedno držal za brado. Naposled pa se je zarežal in je zamahnil z roko. »A, ti si, Kekec?« je izpregovoril in je pograbil Kekca za vrat. »Mislil sem, da si paglava miška. A zdaj vidim, da si mačka, ki zna mogoče prav pošteno ugrizniti... No, no — samo ne pihaj tako strupeno! Saj izpustim tvoje ljudi — naj gredo, kamor hočejo! A tebe navežem na vrv in te povedem s seboj. Glej, tako lepo te navežem, da boš zadovoljen in ne boš več pihal.«

In Bedanec je zadrnil vrv okrog Kekčevega pasa. Napravil je zanko na drugem koncu vrvi in je potegnil Kekca za sabo. Deček se je zadržal z vso silo in je pogledal na mater in sestrici. »O, kar nič se ne žalostite!« jim je rekel. »Saj se ne bojim prav nič. Ničesar

hudega mi ne napravi stric Bedanec. Dva dni me bo imel privezanega k drevesu. Potem me pa izpusti. In vse bo še dobro, o, vse... Samo meni verjemite in nikar se ne žalostite!»

Mati in Jerica sta sklenili roke in nista rekli ničesar. A Tinka je zajokala prav bridko in se je tresla od silnega strahu. »Ne cmeri se, Tinkara!« ji je rekel Kekec prav mirno. »Ne izplača se, Tinkara... Lepo skrbi danes in jutri za volka, da ne bo lačen. A pojutrišnjem bom zopet doma, ker me izpusti stric Bedanec... Hej, Tinkara! Ni lepo, da se tako cmeriš...«



»Ti prebiti pobič!« je zarežal Bedanec. »Kaj se ongaviš in me zadržuješ? Čakaj, potegnem te, prav pošteno potegnem.« — In Bedanec je potegnil za vrv na vso moč, da se je Kekec opotekel in bi bil padel, da ni bil navezan na vrv. Tinka je zavriskala na ves glas, a Kekec je ni videl več, ker ga je potegnil Bedanec okrog skale.

»No, lepo je pričel delati z mano,« je zagodrnjal Kekec in polastila se ga je velika jezica. »Pa me vlecite, stric Bedanec, o, kar vlecite me! Mislite, da se bom cmeril, kot se drugi paglavci? Ne poznate še Kekca, in mogoče vam bo še žal, da ga ne poznate... Pričel sem s češarki in neham skoro gotovo s čim drugim. Češarki vam niso prišli

nič kaj prav, a ono drugo vam pride še manj prav. O, le počakajte, stric Bedanec, in vlecite me, samo vlecite me!»

Bedanec ni izpregovoril besedice. Trdo je držal za vrv, ki je bil nanjo navezan Kekec, in se ni ozrl niti enkrat nazaj. Enakomerno je stopal naprej po ozki stezi med rosnim borovjem in se je držal neprestano za dolgo brado, pa se ni menil prav nič za Kekca. To pa je Kekca razjezilo še bolj. Kar pipec je odprl, pa je prerezal debelo vrv in je hotel pobegniti. A Bedanec ga je pograbil za vrat in ga je privezal še trdneje na vrv. »Hej, stopaj, nepridiprav!« je velel osorno. »Če nočeš, da te nasučem, da ti bo presedalo vse dni.«

Kekec se je ugriznil v ustna in je postal zaradi silne jezice ves rdeč. Zapihal je kakor mucek, če mu izmakneš ulovljeno miško, pa je stopal za Bedancem. Samo ustna je šobil, sospel nevšečno in je krčil pesti...

Vprašanja.

*Komú, komú to zlato solnce sije
od zgodnjih ur do poznega večera?
Komú ta drobní dežek z neba lije
in svetla noč nad zemljo se odpira?*

*Komú ta bela roža v vrtu cvete
in droben ptiček skrit v grmovju poje?
Vse to godi se za to drobno dete,
to drobno dete, zlato srce moje...*

Janko Samec.

Luna.

*Luna, luna, lunica
raz nebo se mi smehlja.
Zdaj mi dolgi jezik kaže,
skrije se, spet se prikaže,
zdaj poredno mi mežika,
z nosom zemlje se dotika
in se sklanja in se sklanja,*

*sove skozi noč preganja;
v vsako okence podreza
in na strehe drzno pleza...
Ko potem še više, više
vzdigne se nad vaške hiše,
se ob dimniku spotakne
in se jezna v noč umakne!*

Janko Samec.



JANKO LEBAN:

Dimnikar.



ilka in Lojzek sta sedela za svojo mizico ter se kratkočasila z igračami, ki sta jih bila dobila o Božiču. Mati se je za hip odstranila iz sobe, otroka sta bila sama. Zdajci zaslišita močan šum v kuhinji. »Kaj je to?« vikne Milka, »kar strah me je!« — Pa pogledam, kaj je,« odvrne Lojzek. Potihoma se zmuzne iz sobe ter pogleda skozi kuhinjsko okno. Nikogar ni videl, pač pa je slišal, kako je nekdo zamolklo tolkel in prasketal. Takoj je odhitel zopet v sobo ter nekako plašno dejal sestrici: »Milka, dimnikar je pri nas. Slišal sem, kako je trebil z metlo.« — »Da bi le ne prišel v sobo,« primetne Milka boječe.

Kaj mislite, zakaj je Milka rekla tako? Pestunja je otrokom večkrat dejala, če je niso hoteli slušati: »Le čakajte, pride dimnikar in vas vzame s seboj!« Zato ni čuda, da so se otroci tako bali črnega moža ter se skrivali pred njim, ko je prihajal v hišo. Tudi zdaj ni bilo Milki in Lojzku lahko pri srcu, ko sta slišala, da je črnc v dimniku.

Nekaj časa ni bilo ničesar več slišati in otroka sta se že nekoliko pomirila. A zdajci se jima zazdi, da nekdo hodi po kuhinji. Lojzek se ojunači, gre zopet ven in pred kuhinjskimi durmi zakliče: »Kdo je tukaj?«

»Dimnikar, ljubi deček. Prinesel sem ti nekaj iz dimnika, ne begaj od tod!« se oglasi mož.

Lojzek je res mislil bežati, toda prijazna beseda dimnikarjeva in zagotovilo, da mu je nekaj prinesel, sta ga s pridom utešili. Stopil je le do sobnih vrat ter se tu ustavil. Dimnikar pride iz kuhinje, se dečku nasmehlja ter mu pokaže klobaso.

»Ali jo hočeš?« vpraša prijazno ter še pristavi: »Mati mi je rekla, naj ti iz dimnika prinesem klobaso, ker si tako priden. Tu jo imaš!«

Lojzek se je spočetka še obotavljal, a kmalu se osrči ter vzame ponujano klobaso. Pohiti v sobo k sestrici, ki se je v tem bila skrila v kot, ter ji pokaže, kaj mu je dimnikar dal.

»To je dober mož,« zakliče veselo. »Milka, nikar se nič ne boj, le pojdi z mano ven, morda dobiš tudi ti kaj!«

Milka je šla boječe in nezaupno za bratcem, se skrivala za njegov hrbet in komaj si je upala pogledati proti dimnikarju. Ta pa smejaje se reče: »No, ljuba moja mala; ali naj tudi tebi prinesem klobaso iz dimnika? Tam jih je še več. Če boš zmerom pridna in mi daš ročico, pa splezam zopet v dimnik ter ti prinesem klobaso.«

»O, da, pridna bom, pridna,« odgovori Milka pomirjena, pristopi bliže ter poda dimnikarju ročico.

»Dobro,« deje dimnikar, »pa grem zopet v dimnik. Vidva pa stopita na dvorišče, morda me bosta videla!«

Otroka takoj pohitita na dvorišče ter ne odmakneta oči od dimnika. Ni dolgo trajalo, ko se iz njega prikaže glava in za njo se prikažejo črne roke.

»Tu je, tu je dimnikar!« zakličeta otroka. Zdaj pa stopi dimnikar z vsem telesom iz dimnika, skoči na streho ter z metlo zapleše po njej. Otroka prasneta v smeh. — Ko se povrne dimnikar iz dimnika, dobi tudi Milka klobaso. V tem pride mati domov. Nemalo se začudi, ko vidi, da otroka tako brezskrbno in veselo občujeta z dimnikarjem. Natoči kozarec vina ter veli Milki, naj ga da dimnikarju. Milka je rada to storila, dasi še nekoliko boječe. Lojzka pa ni bilo čisto nič več strah. Tipal je prijaznega moža, da se prepriča, če njegova obleka barvo pušča. Dimnikar pa je tudi dovolil, da je Lojzek stopal po lestvici gor in dol, šaljivo se je razgovarjal z dečkom ter je bil sploh dobre volje.

Če se je odslej zaslišal glas: »Dimnikar prihaja!« — se otroci niso več skrivali po kotih, marveč smejali so se in bili veseli, saj so vedeli, da je dimnikar dober mož. Obleka mu je bila sicer raskava in temna, a pod njo mu je utripalo dobro srce, ki ga je zaradi njega moral vsak ljubiti.

Zimska.

*V strganem krilu
grbasta zima
s šilasto brado
vrh peči kima.*

*Brado kovač naj
malo zravna ti,
krilo pa bo ti
zakrpala mati.*

*Ko ti še dohtar
grbo zarobi,
pa boš spet taka,
kot se spodobil!*

Ernest Tiran.



IVAN ALBREHT:

Krivo polje.



akor hitro Boris vidi, da imam nekoliko časa, pride korenjaško k meni: »Očka, povej mi no kakšno povest!«

Povest?! To ni kar tako. Boris je namreč že učejak, hodi v šolo, zna marsikaj in je silno natančen. Treba je samo malo zgrešiti, pa reče: »To ni za nič!«

Lahko je pa človek deležen še hujše obsodbe. Boris namreč zazeha, pokliče brata in sestro in pravi: »Dajmo se skrivati!«

Povesti mora biti potem konec, sicer ostane poparjeni pripovednik brez poslušalca. Zato sem prav za prav v škripcih, kadar pride Boris z zahtevo o povesti k meni.

Zadnjič je zopet prišel.

»Kaj pa naj povem?« sem vprašal.

»Kar hočeš.«

Pomislim malo in pravim: »Ali sem ti že pravil o krivem polju?« Dejal je, da še ni slišal te povesti.

»Krivo polje,« sem začel, a Boris me je prekinil: »Kje pa je to?«

Zdaj je bil križ. Krivo polje — kje neki je? Rešil me je Boris sam, ko je dejal: »No, nič ne de! Kar začni!«

Ko sem hotel začeti, se je spomnil: »Ali si ti že bil tam?«

»Že,« sem dejal.

»In jaz tudi?«

»Tudi.«

»Kdaj pa?«

»Ko si bil pol leta star,« sem odgovoril.

Pogledal me je tako, kakor da mi ne verjame prav, rekel pa le ni nič hudega. Zato sem začel: »Krivo polje je tako lepo, da ga niti ne vidi oko. Prideš tja, pa greš naravnost, hodiš krivo; greš na desno, hodiš krivo; greš na levo, hodiš krivo, vedno krivo. Zagledaš lepo, prelepo hišo, ko pa prideš blizu, vidiš kurnik. Potem hodiš, hodiš in prideš do studenca. Ker si žejen, hočeš piti, toda ni studenca, ampak sama suha glina. Pa spet hodiš in zagledaš drevo, na drevesu ptičko krilato, pisano in lepo. Glej, zopet ni bilo drevo, temveč je bila krivenčasta palica. In ni ptičke lepo pisane, ampak stara cunjka kakor strašilo. Žalosten sedeš in se domišliš, da imaš kos belega kruha pri sebi. Vzameš, hočeš jesti, pa nimaš kruha, temveč kepo trdega kamena. Še greš dalje in zagledaš svetlega hrošča. Tako je lep, da ga moraš prijeti, ko pa primeš, ojej, držiš v roki žerjavico!«

»Kaj pa potem?« pravi Boris.

»Potem zajokaš, bežiš domov k mami in jokaš, dokler ne zaspiš.«

»Pa daj še ti in tvoja povest!« se zasmije Boris in zbeži.



P. STRMŠEK:

Kartograf Blaž Kocén.

(1821—1871)



Ponikva ob južni železnici slovi med nami kot rojstni kraj velikega slovenskega rodoljuba, škofa Antona Martina Slomška (1800—1862). Z začudenjem pa šele zve navadno slovenski svet, da je na Ponikvi doma tudi sloveči kartograf *Blaž Kocén*. Po vseh avstrijskih šolah so rabili nad pol stoletja Kocénove atlante (zemljevide) in tako je postalo Kocénovo ime znano in slavno tudi pri tistih, ki Slomškovega imena niso niti slišali. Kocénovo delovanje največ zunaj slovenskih pokrajin je provzročilo, da ga mi tako malo poznamo, da ga tako malokdo šteje med najimenitnejše sinove našega naroda.

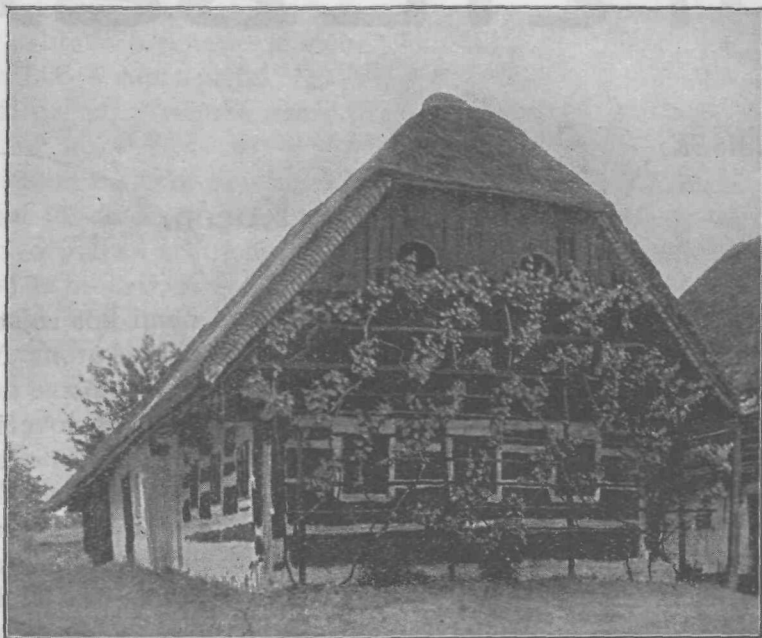
Rodil se je bil dne 24. januarja 1821 v majhni, borni kočici, ki stoji med drugimi kočicami in hišami Hotunjega, vasi, ki jo zagledaš na desni strani, če se voziš iz Maribora, med gostim drevjem na vrhu hribčka, tik preden prideš do železniške postaje Ponikva. Otroška leta so mu tekla v dobi po velikih dogodkih: povsod so govorili o francoskih vojnah, o velikem Napoleonu in o njegovem propadu in njegovi smrti. Gotovo je že v otroških letih v duhu pohitel Kocén za pripovedovalcem v daljne tuje dežele in tako dobil prvič zanimanje za zemljepisje.

* * *

S trinajstimi leti je prišel na celjsko gimnazijo, ki pa je štela takrat šele šest razredov, tako da je moral Kocén v sedmi in osmi razred v Gradec, odtod pa je odšel v bogoslovnico v Celovec. V

Celovcu je bila takrat skupna bogoslovnica za krško in lavantinsko škofijo. Dne 1. avgusta 1845 je bil Blaž Kocén posvečen za duhovnika v Št. Andražu, na takratnem sedežu lavantinskega škofijstva. Nato je bil kaplan v Št. Rupertu nad Laškim, v Šoštanju in Rogatcu.

Med tem časom pa so povečali število razredov pri gimnazijah in tako potrebovali večje število učnih oseb. Med takratno duhovščino je bilo tudi več mož, ki so se pečali z znanstvenimi raziskavanji. Eden izmed njih je bil Blaž Kocén. Vlada ga je pozvala, naj postane učitelj na gimnaziji v Celju. Poučeval je pa le kot namestni učitelj. Da bi napravil izpite, je šel na Dunaj ter po enoletnem študiranju



Kocénova rojstna hiša

napravil profesorski izpit iz prirodnoslovnih ved z odliko. Potem je dobil mesto profesorja na gimnaziji v Ljubljani. Kmalu pa je bil premeščen na gimnazijo v Gorico. Pa tudi tukaj ni ostal, temveč je prišel leta 1858. na gimnazijo v Olomuc na Moravskem, kjer je ostal do leta 1870., ko je nastopil zaradi bolezni dopust, s katerega se ni več vrnil, zakaj umrl je že 29. maja 1871, star šele 50 let. Pokopan leži na Herzalskem pokopališču na Dunaju.

To je bilo njegovo življenje. Vse važnejše pa je bilo njegovo delovanje. Že kot kaplan se je zanimal za znanost, zakaj sicer bi ga naučna uprava ne vabila za profesorja; pozneje kot učitelj pa se je ugloбил v znanstvena raziskavanja, v prvi vrsti v zemljepisne študije. Največji

pomen pa je dosegel s tem, da je podal svojim sodobnikom celo vrsto zemljepisnih kart in atlantov.

Najodličnejši geografi ali zemljepisci od najstarejših časov sem so se trudili, kako bi najbolje narisali zemljevide. Tako se je vglobil v kartografijo tudi naš Kocén.

V Avstriji so takrat uporabljali atlante, ki so jih bili narisali kartografi v Nemčiji. V vsej Avstriji torej ni bilo učenjaka, ki bi si upal prevzeti tako delo. Šele Blaž Kocén se ga je lotil ter izdal 1860. leta atlant za osnovne šole, tri leta pozneje pa atlant za srednje šole, ki ga rabijo v naših šolah še sedaj v 42., seveda predelani izdaji. In v tem tiči njegova največja zasluga! Prvi kartograf bivše avstrijske države je bil naš rojak, Ponkovičan Blaž Kocén.

Mnogo drugih kart in znamenitih spisov je Kocén še izdal, pa bodi dovolj, če omenimo, da je Kocén narisal še stenske zemljevide avstrijskih dežel, med njimi tudi na eni karti vse pokrajine, v katerih prebivajo Slovenci.

In s tem pridemo k vprašanju, če se je Kocén zavedal svoje narodnosti. Da se ni sramoval svojih rojakov Slovencev, je pokazal pač sam najbolje s svojimi deli: z že prej omenjeno karto Slovenije. Avstrijska vlada nam take karte do svojega propada ni dovolila, Kocén pa jo je že leta 1863. izdal, seveda ne pod imenom Slovenije, temveč le kot Istro, Goriško, Kranjsko, Spodnje Štajersko in Spodnje Koroško, tako torej, da so bile na tem zemljevidu razen Prekmurja vse pokrajine, kjer prebivajo Slovenci. — Na karti avstrijskih Alp pa je označil kraje z nemškimi in slovenskimi imeni, česar ni storil niti na Češkem, seveda tudi ne na zemljevidu kake druge dežele. Edino slovenska imena je sprejel na zemljevid!

Iz vsega tega vidimo, da stoji tudi v tem pogledu Kocén pred nami kot značaj, in zato je bila le dolžnost, da so se njegovi rojaki spomnili stoletnice njegovega rojstva in petdesetletnice njegove smrti ter vzdali spominsko ploščo v večinoma leseno in s slamo krito Kocénovo rojstno hišico.

Dne 7. avgusta 1921 so se zbrale velike množice naroda, da so bile priča, ko se je odkrila Kocénova plošča. Ganljivo je bilo videti toliko ponosnega in trdnega kmetiškega ljudstva pred ponižno bajtico, ki pa je pričala, da naše najboljše može

vse mati kmetska je zibala,
iz kmetskih so izšli domov!

Solncu na čast.

»Čiri-muri, čiri-muri — Stokrat lepše znamo črički.
pevski zbor naj se požuri! To so grla, ljubi ptički!
Solnce vstaja ... Že ubrano Hej, tako krilatci mili
ptički mu pojo nad plano ... kar ne znajo ... Tri-li, li-li ...

Čiri-muri, muri-čri —
vse s priznanjem v nas strmi.
Pevski zbor naj se požuri,
da je solnce ne odkuril!«

Miroslav Kunčič.

Marijici.

(Ob nenadni smrti 9. novembra 1923)

Kdo li bo mamici poljubljal lice,
ko ni več njene hčerke Marijce?
In kdo objemal tebe bo, papa,
ko med krilatce je Marija šla?

Kdo z bratcem Fedorjem se bo igral?
In kdo na vrtu rožice bo bral?
Odšlo je naše solnčece od nas,
sedaj sta toga le pri nas in mraz!

Vsi smo ljubili te, ti cvetka zala,
vsi te pogrešamo, Marija mala.
Ob tvoji sveži plakamo gomili,
otrok naš ljubljeni, ti angel mili!

Desanka.



MARICA BARTOLOVA:

Begunka Jelica.

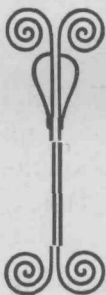


ilo je leta 1917., ko je stradala večina ljudstva zaradi vojne. Višji in nižji uradniki kakor delavci so trpeli veliko pomanjkanje. Njihova deca je bila bleda, suha, udrtih oči ter je mislila samo, kdaj in kaj bo jedla.

Dobro se je godilo le onim, ki so živeli od žuljev izstradanega ljudstva in ki so jih klicali za verižnike. Tudi kmetom se je godilo bolje, ker so pridelali doma dovolj za svoje potrebe in kar so imeli odveč, so prodajali ali zamenjavali za obleko in druge reči.

V mali vasi na Štajerskem je živela rodovina profesorja Vatovca iz Gorice. Bežali so, ko so se Italijani bližali mestu. Oče profesor je bil baš doma na vojaškem dopustu, ko je začelo prebivalstvo trumoma bežati iz mesta. Spravil je svojo rodovino na varno ter se vrnil takoj zopet na fronto. Žena in trije otroci so živeli tedaj že dve leti v vasi, kjer jim je prijazna učiteljska rodovina odstopila del svojega stanovanja.

Pod visokim in košatim orehom pred hišo je tedaj sedela gospa Vatovčeva s svojimi tremi otroki ter jim pripovedovala o njihovi hiši v Gorici.



Jelica, ki je imela šele dve leti, ko so bežali, se ni spominjala prav ničesar; Milica, ki je imela, ko je bežala, štiri leta, se je spominjala le malo, a Vladko, ki je imel kot begunček šest let, se je pa spominjal vsega.

»Sedaj cvetejo vrtnice na naši verandi,« je dejal deček, »kako lepo mora biti zdaj tam!«

Mati je vzdihnila in dejala: »Da, da, cvetejo...« Pri tem je pa mislila na pismo, v katerem ji je pisala pred dnevi njena prijateljica, tudi begunka, da je njihovo vilo razrušila granata. Vila je bila še skoro nova, tako lepa, tako udobna in poleg je bil krasen vrt!

»Mama, ali rabijo oni, ki so sedaj v naši hiši, tudi naše pohištvo in vse naše reči?« je vprašal Vladko.

»Mama, tako sem lačna!« je vzdihnila Jelica — gotovo že desetič ono jutro.

»Počakaj, saj se kuha kosilo,« je odgovorila mati.

»Da bi samo rabili,« je dejala potem Vladku, »naj bi že bilo, a odnesejo nam vse in kar ne odnesejo, nam razbijejo.«

»Mama, kdaj bo pa kosilo?« je zopet vprašala Jelica.

»Kmalu, le potrpi še malo!« jo je tolažila mati.

»Ali jih nihče ne kaznuje, če odnesejo ali razbijejo naše stvari, mamica?« je vprašal sin.

»Nihče; v vojni se sme vse,« je odvrnila žalostno mati ter se domislila včerajšnjega dogodka, ko se je čutila silno ponižano.

Šla je namreč z Milico v bližnjo vas, da bi kupila moke ali žita. Ko je potrkala na vrata lepe hiše, je pomolila gospodinja vsaki kos črnega kruha skozi priprta vrata, ki jih je takoj nato zaloputnila.

Materi so se porosile oči ob spominu na oni dogodek.

»Mama, lačna sem,« se je oglasila zopet Jelica.

»Saj sem ti rekla, da bo kmalu kosilo,« je rekla že nekoliko nevoljno gospa Vatovčeva.

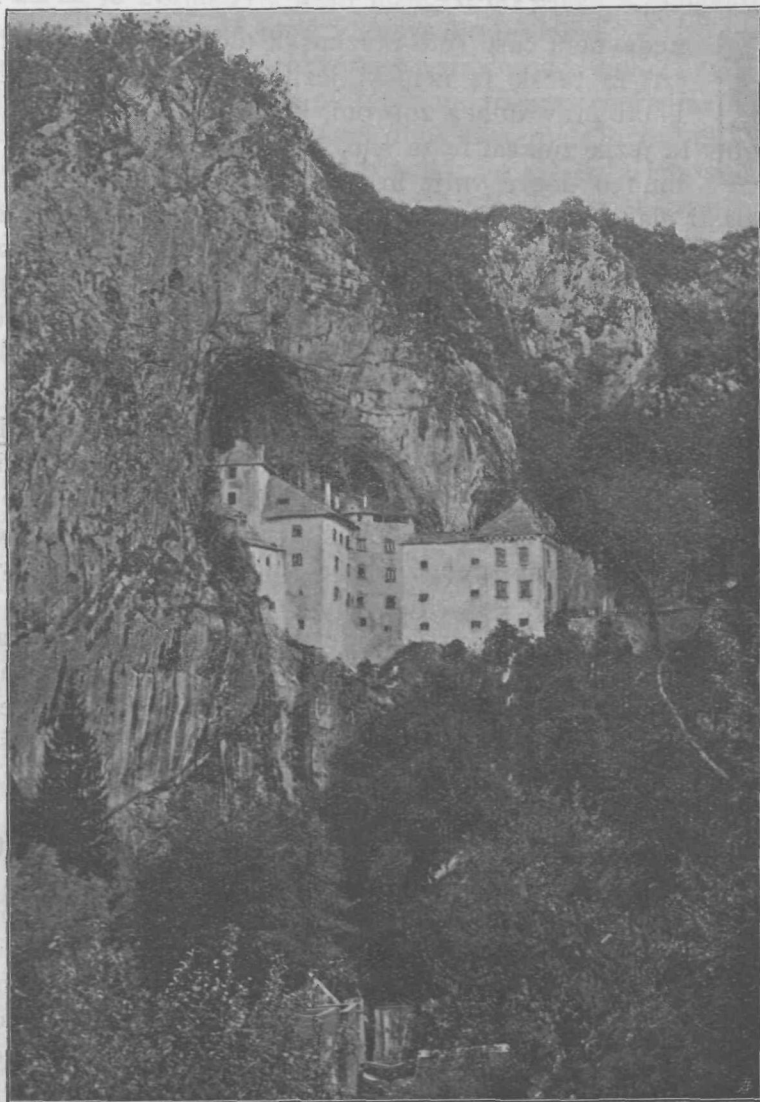
»Kdaj pa bo kosilo?« je zopet vprašalo dete.

»Ko bo zvonilo v zvoniku,« je dejala mati. Nato je poslala Vladka in Milico pomagat sosednemu kmetu na polje, da bi zato dobila vsak kos kruha, ona je pa šla v kuhinjo, da skuha skromno kosilo.

Bilo je okolo enajste ure, ko zasliši mati iz zvonika slab »bom«, čez nekaj časa pa močnejši »bom, bom, bom«.

Stopi k oknu ter vidi, kako hitita župnik in cerkovnik vsak od ene strani gledat, kdo in zakaj zvoní. Tudi gospa hiti proti zvoniku, iz katerega vodi župnik Jelico za roko in se smeje. Jelica mu je povedala, da je šla zvonit zato, ker je mama rekla, da bo jedla, ko bo zvonilo. Ona da je lačna in zato je zvonila. Tudi drugi ljudje so prišli s polja, misleč, da gori in da zato bije plat zvona.

Ko so kmetje zvedeli, zakaj je zvonila mala Jelica, so bili ginjeni in so ji nanegli kruha in sadja.



IZ NEODREŠENE DOMOVINE:
PREDJAMSKI GRAD PRI POSTOJNI

IVO TROŠT:

Braničev Stanko.



nedavnem času smo poizkušali tudi v osnovni šoli, kako trd in težak je nemški jezik. Znano je bilo, da mora imeti prav dober zob oni, ki ga hoče govoriti. Kdor je ta jezik zmagal le za silo, je moral imeti več let v zalogi mnogo dobre volje in neomajne vztrajnosti. Upirali so se nam zlasti glagoli v posebnih in čudnih oblikah kar treh preteklih časov. Nobeno pravilo ni držalo, zakaj podobnosti med oblikami je toliko, da so nas samo zmešale. Izjeme in izjeme, izjem pa nad 260! Biegen — bog, backen — buk — gebacken, liegen — lag — gelegen, lügen — log — itd. Pa si pomagaj slovenska potrpežljivost in uklanjaj hrbitišče, navajeno batin naših zatiralcev!

Dušan in Stanko sta se vračala precej razburjena opoldne iz šole. Nasproti se jima je bleščalo pomladno solnce, a ga nista utegnila gledati, še manj občudovati njegovo oživljajočo moč. Oba sta bila pošteno lačna, oba upehana zaradi dolgih učnih ur, oba razburjena po neuspeli ponovitvi tečne nemške vaje zadnjo uro. Premlevali so oblike nemških glagolov v raznih časih in dobah, da je bilo kmalu vsem vroče — učencem in učitelju. Še najbolj se je odrezaval Braničev Stanko. Obiskoval je doma četrti razred drugo leto in je že lani pogumno zasajal ostri zob v trdo nemško govorico. Zato je danes znal in zato so ga učenci začeli dražiti — seveda le nalašč, češ, da je nemškutar. Pogrela ga je ta opomba, toda tega jim le ni zameril, marveč se je smejal s svojimi zmerjalci.

»Tebi se čudim,« de spotoma Poljakov Dušan in popravlja torbico na plečih, ker se mu je zdelo, da se še sedaj nemirno premeta v njej nemška slovnica! Tiščalo pa je Dušana še nekaj drugega: »Čudim se ti, da tako znaš!« Ob teh besedah pa pogleda Poljakov tovariša tako nekako po strani, kakor da hoče reči: »Bolje bi bilo, da bi ne znal.« — Stanko ne sluti nič žalega za to opombo in zaupa Dušanu odkrito, kako in kdaj so lani otepali to vajo, ki mu ni delala preveč težave, ker si je prizadeval, da je pazil na učiteljeve besede in na njegov opomin: »Dečki! To je težko, zares težko!«

»Aha! Potem te je pa pohvalil, kaj ne?« sikne Dušan očitajoče. Stanko zavrne, da se ne spominja pohvale, spominja pa se dobro, kake težave so imeli s to vajo tudi boljši učenci. — »Pazili smo, da nam ni šla niti črkica neopažena mimo ušes.«

Dušan je polglasno ponavljal besede: pohvale... boljši učenci... pazili smo (mi), ker so ga najhuje rezale v spominu. Očitno nevoljen se je obregnil: »E, ti si priden, Stanko! Že lani si znal vse. Letos znaš vse. O, ti Stanko, učen si, učen!«

Stanko ni umel, zakaj ga tovariš žali s takimi besedami. Ni se hotel pričkati; zato je mirno stopal dalje proti domu in ni niti prav opazil, da se je Poljakov Dušan poslovil od njega z nenavadnim pozdravom: pokazal mu je jezik brez vsake opombe.

Kmalu po obedu so dečki izvrševali domače naloge za naslednji dan ali so se skupno učili ali pa igrali največkrat na Poljakovem vrtu. Tam so tiste dni prav bujno cvetli divji kostanji. Močni vonj je opajal okolico in vabil čebele na grenkosladki popaščič. Danes so se dečki šli slepe miši. A ko je došel Braničev Stanko, so na Dušanovo povelje nehali z igro in ga zmerjali: »Pismouk, farizej, bahač, črnošolec! Lejte ga no učenjaka izpod slamnate strehe, ha-ha! Ko bi že bilo dosti slame na njej, da bi ne kazala golih reber! Zato je pa v učenjakovi glavi polno slame namesto modrosti, ha-ha! Že danes hoče vse najbolje vedeti. Potem se bahači, da je le on v šoli za kaj, mi vsi drugi smo pa za nič.« — Kakor bi se bili že prej naučili, so tovariši drug za drugim pristavljali zbadljivke. Stanko se je poizkušal zagovarjati — toda zaman! Poljakov Dušan je vse prepil s svojimi dokazi, da je Braničev že samo zato dovolj bahaški, ker se je danes hvalil vpričo njega, kako zna že od lani vse najbolje.

»Boš znal ti pa drugo leto, Dušan!«

»Nikoli, ker boš ti vedno pred nami,« pomagajo Dušanu součenci, da ni mogel Stanko več niti do sape. Deček se obrne in krene žalosten proti domu. Dehteči kostanj in veliko pomladno solnce nista imela zanj nobene vabljalivosti, a njegovi šolski vrstniki so vpili še za njim in ga sramotili: »Pismouk gre! Glavo poveša, kakor da išče otko po tleh! Danes premišlja, kako nas bo jutri v šoli posekal, potem pa zaničeval in sebe hvalil. Le pojdi, farizej! Mi te ne maramo! Tudi se s teboj ne bomo nikoli več učili in domačih nalog izdelovali. Ti znaš vse zase, pa znaj. Le pojdi zbogom!«

Šele potem so nadaljevali slepe miši zložno in zadovoljno, kakor da so izvršili najlepše dobro delo. Stanko se je pomikal domov z veliko boleščjo v srcu. Doma ni mogel drugače, nego da je pripovedoval ponajveč s solzami v očeh, kaj se mu je dogodilo danes. Neprenehoma je tožil o svoji nekrivdi in veliki zadregi, ki se iz nje ne more izkupati. Mati ga je tolažila, da ima življenje svoje bridkosti. Svetovala mu je, naj vse voljno potrpi, kakor so ravnali svetniki, oče pa ni bil zadovoljen s tako ceno poravnava: »S palico pretepem še danes vso zanikrno drhal zavistno! To bo najboljša sprava!«

»S tem jim najmanje zamašiš usta,« meni mati.

»Kako pa?« se začudi oče, kakor da bi bilo njegovo mnenje samo ob sebi umevno — edino pravo, edin izhod sinku Stanku iz zadrege. Samosvestno pristavi: »Ako bi naš ne znal nič ali vsaj nič več kot drugi, bi mu očitali: Glejte ga trdinca! — Ker zna bolje, pravijo: Glejte ga bahač!«

Stanko sam je sodil na tihem, da bi bilo najprimernejše plačilo za tako neprijaznost nagajivcem očetova gorjača. Kar srce se mu je zasmejalo ob tej misli. Toda obenem se je spomnil tudi materinega nasveta o potrpljenju, ki je, kakor trde — božja mast, a najboljša onemu, ki je ne potrebuje.

Za očetovo gorjačo ali šibo se bodo maščevali součenci na drug način. Kaj naj učini? — V nespোরazumu in praznem ugibanju jim je minil tisti večer. Stanko je sanjal malone vso noč, kako ga iz šole in v šolo idoči otroci dražijo in zbadajo. Zato je naslednje jutro na tihem povedal materi svoj sklep, da se pritoži gospodu učitelju, a le tedaj, če se žalitev ponovi. Mati je odobravalala sinkovo odločitev, oče je pa ponavljal včerajšnje zdravilo in pristavljaj, da mora učitelj itak vedeti vse, kako in kaj. Zato je dečko kmalu sam dvomil, da li je na pravem potu. Ni si upal ne na desno, ne na levo. S tem ni bil zadovoljen oče ne mati, a Stanka je nekaj kljuvalo v srcu noč in dan.

»Povej v šolil« vpije za njim mati sleherni dan, a deček odlaša in odlaša, češ, saj me ne bodo več. Že tri dni vsi žde. Morda... Oče mu pa seže v besedo: »Morda te ne bodo več niti danes, niti jutri, a pojutrišnjem ti poreko: Poniglavi božji volekl«

Stanko je brzo odhajal in ni poslušal očeta.

O dogodku zaradi nemške vaje res ni dečko nikomur črhnil besedice. Med součence se sploh ni mešal, Poljakovega se je povsod ogibal. Nekolikokrat ga je hotel Dušan celo zvabiti v družbo, kakor da je med njima vse pozabljeno, a Stanko se je molče obrnil v stran. Drugi součenci so se vedli, kakor da ga niso nikoli žalili s pismouki, farizeji in bahači in z ostalo nelepo navlako. Stanko je sklenil na tihem, da se hoče v bodoče izogibati vsaki priložnosti, ki bi jim bila povod, da bi mu mogli očitati, kako rad sili s svojim znanjem v ospredje: čakati hoče in molčati brez znamenja, da zna, ko bodo vsi drugi molčali. Prepričal se je pa kmalu brez znaka njegov učitelj, da Stanko zna. Našel ga je prav kmalu med nemško uro, ko so drugi zopet znali malo ali nič. Našel je s seboj se borečega Stanka, ki je pa moral dobro odgovarjati, saj je znal kakor zadnjič. Čudil se je dobri gospod učitelj Stanku, da zna in se ne javi sam. Zato ga je pa očitno pohvalil. Deček je naglo zardel, ozrl se pa ni nikamor. Zopet ga je zaškrbelo, kako bo na potu domov, zakaj za gotovo je vedel, da je bila današnja pohvala žerjavica na glavo Poljakovemu in njegovim pomagačem, najsi so sedaj še vsi molčali.

Razred je dobil domačo nalogo prav iz tiste neuspele nemške vaje o nepravilnem glagolu. Marsikdo je vzdihnil na tihem, kako jo izdelal. Zato je mirno minila nemška ura, mirno so se vračali učenci lačni domov in upehani zaradi težave z nemščino. Vsem se je mudilo za Stankom in kar od kraja so obsipali dečka z vprašanji, kako je prav ta in ona oblika, kdaj bo sam pisal nalogo, kdo bo še tedaj

z njim pri Braničevih. Zato ni bil deček na vsem potu proti domu prav nič sam. Na vse strani je moral odgovarjati, vsem obetati in jih celo vabiti na svoj dom — pod slamnato streho. Oblačno nebo se je razpenjalo nad vasjo, a Stanko je menil, da sije na nebu najlepše sonce, solnce njegove sreče. Vse je pozabil, kar mu je grenilo zavest nedavne dni.

Mati Braničevka je prihitela radovedna gledat na prag, ko je čula glasni vrišč na cesti, meneča: »Sedaj-le imajo zopet našega v pesteh.« Vsa srečna je spoznala svojo zmoto, pa tudi premembo vremena med otroki in vprašala sinka nalašč: »Ali boš pomagal tudi Poljakovemu?«

»Tudi, mamka, samo če pride k nam,« hiti odgovarjati dečko, ki mu je že glas prekipeval od veselja in zadovoljnosti.

Dušan je slišal daleč zadaj te besede. Sram ga je bilo, pa je rajši molče zavil na domače dvorišče. Oče Braničev je gledal in poslušal ta prizor skozi okno ter pristavil polglasno, da bi bilo zdaj prav primerno povabiti ošabnega dečka nalašč pod slamnato streho — učiti se skromnosti. A videč, kako junaško se je vedel njegov sinko, se je premagal tudi sam. Mati Braničeva je pa tedaj brisala solze tihe sreče, da ji je Bog dal dobrega Stanka.

Jutranja.

*Zarja — deklica vesela —
je potrkala na okno,
nudila mi rož rdečih
in hitela spet naprej.*

*Zarja — deklica vesela —
je potrkala na okno,
drobno mi pustila ptico,
ki pod oknom žvrgoli.*

*Kaj prepeva drobna ptica?
Da je danes solnčno jutro,
da zaspanci so lenuhi,
da je vstati zadnji čas!*

Gustav Strniša.



IVO TROŠT:

Ugnana jeza.



aradi malovrednega povoda je Žirovčev Jože silno razgrajal po hiši. Tudi razmetal je vse, kar je dosegel. Vaščani so se radovedno zbirali pred hišo in ugibali, kaj je moža razkačilo. Hišna gospodinja pride in ga svari, naj vendar neha, ker se zunaj zgrinja vedno večja množica. Jože zato še huje rjove in razbija, obenem hiti s posebnim ropotom zapirati okna in vrata. Nekdo iz množice ga vpraša, zakaj podnevi zapira in zaklepa. — »E, zato, da ne bo toliko zijal tukaj,« je bil neprijazni odgovor. Gospodinja mu svetuje mirno: »Rajši vendar sam nehaj vpiti in razgrajati, pa bo vse prav!«

»Nel! Tudi nečem!« zarentači Jože.

»Ob odprtih oknih in vratih ne maraš, da bi te poslušali, skozi zaprta te ne more nihče slišati; vpiti pa ne nehaš. Kaj torej name-ravaš?« vpraša resno gospodinja.

Množica pred hišo se je zasmejala na glas, Jože pa res ni vedel, kaj bi počel. Njegova jeza je bila ugnana.

Večerna.

*K nam pa v svate gre večer
z luno — čepico blestečo;
plašč mu valovi v vsemir
z zvezdicami okrašen.*

*K nam pa v svate gre večer:
ženin dan je, noč — nevesta,
bala je — priroda božja,
a pogača — žitna njiva.*

*Ženin dan gre skozi dver,
čaka noč nevesta bleda,
ko gre v svate k nam večer
in prinaša dar svoj — sanje ...*

Gustav Strniša.

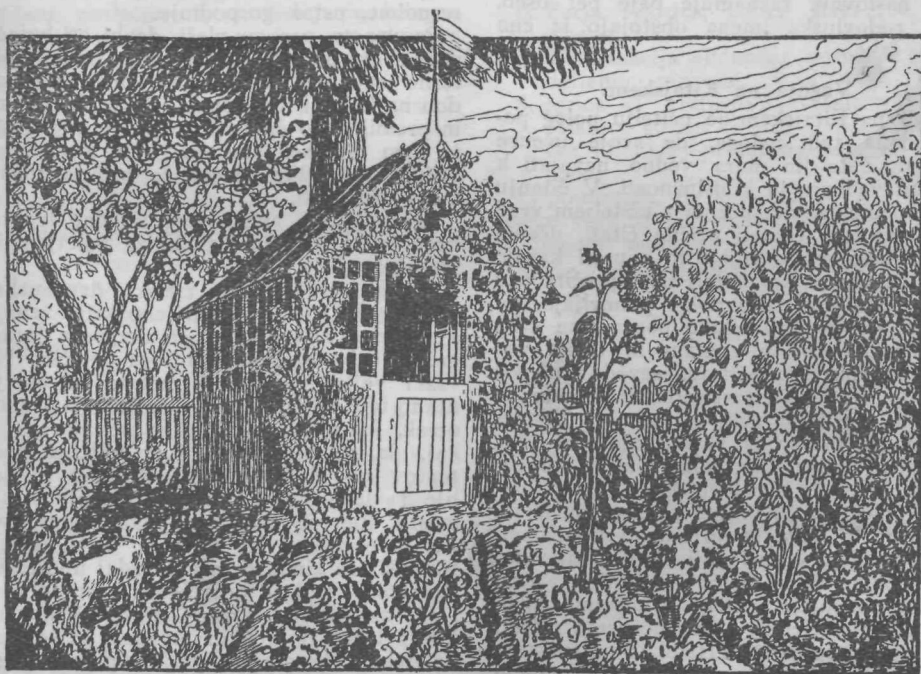




Skrivalnica.

Kje je mačka?

Priobčil *Br. Rojec.*



Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev novoletne zastavice v 1. številu.

Velika sreča spremljaj v letu 1924. vse naše rojake v svobodni domovini in v neodrešenih krajih! Obsiplje naj jih z vsemi dobrinami, zlasti naj jim pod tujim jarmom nakloni narodnostni mir in končno slavno zmago!

To pot smo dobili le dve rešitvi. Poslala nam je eno Elizabeta Kranjšičeva iz Trbovelj 1. Ta misli, da se more zastavica tolmačiti tako: Domovina, vedno mislim nate in na neosvojenih brate. — Drugo nam je poslal Josip Vurcer iz Gornje Radgone. Ta pravi: »Na desni strani prva je Koroška, ki je že napisana. Srednja pomeni Slovenijo. Na levi strani pa pomeni Primorje, kjer žive naši neodrešeni bratje in sestre.« — Naj bo vsakemu po svoje!

Najkrajša imena.

Leta 1907. je služil v francoskem topniškem polku vojak, ki je imel, lahko bi rekli, najbolj čudno ime na svetu. Pisal se je namreč Efg. Njegov stotnik ga je večkrat opominjal, naj si ne dovoljuje z njim nikake šale, ko mu je Efg povedal svoje ime, in šele ko je pogledal v vojaške kove listine, se je prepričal, da se njegovo ime res tako glasi. Vendar imajo v Franciji še več takih imen. Tako stanuje v predmestju Pariza vinski trgovec O; v Normandiji pa je živela rodovina U, ki je imela svoj čas celo grofovski naslov. Pariški naslovnik zaznamuje baje pet oseb, čigar rodovinska imena obstojajo iz ene same črke.

Vzgoja na Kitajskem.

Tudi na Kitajskem je učitelju poleg pouka dana tudi naloga, da svoje učence vzgaja. Zato jih mora vedno navajati k lepemu vedenju in k uslužnosti. V čitanju jih poučuje takole: učenci z učiteljem vred odpro knjigo. Učitelj prične čitati, učenci nepremično zro v knjige in s prsti kazaje slede besedam. Ko učitelj tako prečita eno vrsto, jo učenci tako dolgo ponavljajo, da se jim izgovarjava vsake posamezne črke natančno vtisne v spomin in lahko vso vrsto še enkrat prečitajo, seveda to pot sami in brez učiteljeve pomoči. Potem se morajo prečitano učiti na pamet. To delajo na ta način, da vsak svojo nalogo v splošnem vpitju čita, dokler si je ne zapomni. Kdor je z nalogo gotov, gre k učitelju, položi svojo knjigo predenj na mizo, se obrne in pove svojo nalogo na pamet. Nato preidejo k naslednji vrsti in tako naprej, dokler se ne nauče vse knjige. Razen čitanja poučujejo učitelji v začetnih šolah tudi pisanje. Učitelj ukaže učencem pričeti najprej s preprostimi črtami in najenostavnejšimi črkami, dokler se učenci s pomočjo dolgotrajne vaje ne nauče težjih, sestavljenih črk. Ta pouk jim olajša s tem, da razdeli med nje po en izvod litografirane lekcije za dotično uro. Učenec položi litografirani izvod pod svoj tanki pisalni pa-

pir, ki se skozenj dobro razločijo s tušem litografirane črke, ter črke natančno po onih posnema s svojim kitajskim čopičem, ki nadomešča naše pero.

Zimski izprehod.

Proč so čarobni dnevi lepe jeseni. Severni vetrovi se podijo preko poljan in gozdov, potem pa se umaknejo milejšemu jugu; ta pritrese kmalu na milijone belih zastavic — sneženih kosmičev. Nato pa mu pride zopet na pomoč bratec sever, ki vsepovsod potlaka jezera in mirno stoječe vode s krasnimi srebrnimi ogledali. Ostra burja okolo hišnih oglov naznanja bližino resnobne, ostre gospodinje.

Pa vse to nas ne plaši, da bi se boječe stiskali k peči. Urno kvišku, topli jopič tesno zapnimo in hajdimo proti ribniku doli na ledino! Ko stopamo tako ob ribniku in premišljamo čudovite naprave v prirodi, se nam razveseli srce, ki ga je bila zaradi večdnevne težke megle že pričela tlačiti mora otožnosti.

Saj ima tudi zima svojo izredno lepoto. Proč tedaj z žalnimi znaki za poletjem in jesenjo!

Ali ni solnčnojasni zimski dan nekaj krasnega? Daleč naokolo je pokrita zemlja s snegom, nad njo pa se razpenja jasno, modro nebo brez najmanjšega oblaka. Na vsaki vejici visi kakor pomladno cvetje nežno ivje. Glej, iz mesta že prihaja kopica otrok, starejših in mlajših; ne morejo si kaj, da ne bi poizkusili uglasiti si podplatov na gladkem ledu. Kakšno življenje zavлада že čez nekaj trenutkov na mestu, kjer je bilo prej tako zapuščenost! Za naše ptičke, ki so nam ostali zvesti tovariši čez zimo, se prično zdaj hudi časi. Rumeni strnad se prikaže na cesti in prosjači za drobnno zrnce; rjasti ščinkavec kljuje lačen po redkih jagodah, ki še niso odletele z bezgovega grma. Spomnimo se jih torej ter jim natrosimo krušnih drobtin v že nalašč postavljene hišice! Zakaj pomniti moramo vedno: Kar pozimi za nas storiš, to v poletju povrnjeno dobiš!

Julij Essich.

KOTIČEK · GOSPODA DOROPOLJSKEGA



Dragi g. Doropoljski!

Tudi jaz sem pristopila k »Zvončkarjem«. Hočem Vam popisati nesrečo, ki se mi je zgodila pred enim mesecem. Bilo je v sredo zvečer, ko sem se s svojo prijateljico Lenčko igrala. Kuhala sem tisti večer perilo. Čez kake pol ure je prišel domov brat. Rekel mi je, da naj potlačim perilo v lonec, ker je že hotelo iti čez. Jaz slušam, potlačim noter, tedaj pa brizgne vame. Bila sem vsa opečena po desnem licu in po roki. Grozno me je bolelo. Pa sedaj je že dobro.

Bodite danes zadovoljni s tem pisemcem, drugič Vas razveselim z bolj veselim poročilom.

Blagovolite sprejeti moje pismo v svoj kotiček.

Vdano Vas prosi in pozdravlja
Marica Drešarjeva,
učenka VI. razr. II. odd. v Št. Pavlu
pri Preboldu.

Odgovor:

Ljuba Marica!

Sama si se sedaj prepričala, da ni nikdar dovolj previdnosti, zlasti tedaj ne, ako imaš opravka z ognjem. Nesreča nikoli ne počiva. Gotovo boš poslej previdnejša, kadar se boš ukvarjala s kuho. Sicer je pa dobro, da ni imela Tvoja nezgoda hujših posledic.

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Poročam Vam, da smo učenci in učenke mešč. šole v Dolnji Lendavi priredili Miklavževu slavnosti. Skoraj vso prireditev smo si izmislili sami, le kar nismo znali, smo vprašali gospodično učiteljico, ki nam je tudi pomagala. Igrico samo pa je naredila učenka Šari Maschankkerjeva, ki ji je dala

naslov »V kraljestvu cvetnih vil«. Ona Vam jo bo tudi poslala. Zaradi zanimanja Vaših kotičkarjev Vam napišem vzpored k Miklavževi slavnosti.

1. Nagovor Miklavžev.
2. Petje »Zimska«. Pojo vsi učenci.
3. Nastop parkeljčka, Majhen učenec.
4. Deklamacija »Zaostali ptič«.
5. Deklamacija »Ravbar«.
6. Petje »Zorica, zorica zlata...« Troglasno.
7. Deklamacija »Ponočna potnica« z razdeljenimi vlogami.
8. Igrica »V kraljestvu cvetnih vil«.
9. Miklavž govori in deli darila. Parkeljček (1 ali 2) prileti na oder in straši deco.

Pripominjam, da smo po večini vse pesemce vzeli iz »Zvončka«. Prosim Vas, če je mogoče, natisnite to malo poročilo.

Srčno Vas pozdravlja

Vaša vdana
Marijana Bačičeva.

Odgovor:

Ljuba Marijana!

Zadnjič sem že priobčil igrico »V kraljestvu cvetnih vil«, danes pa objavljam Tvoje pismo, da bo mogoče vsem mojim prijateljem do prihodnjega Miklavža postaviti primeren vzpored za proslavo nje-govega godu.

*

Cenjeni g. Doropoljski!

Tudi jaz se Vam drznem pisati. Hodila sem v šolo v D. M. v Polju v V. razred. Učila sem se pridno ter izdelala razred z odliko. Ata me je poslal v Moste v VI. razred. Sestra Jožica pa hodi v VIII. razred, kjer je jako priljubljena vsem učiteljem, ker se pridno uči. Četudi Vam nisem

znana, ker Vam nisem še nikoli pisala, vendar sem čitala v šoli Vaš kotichek, ki se mi je jako priljubil, in upam, da bodo tudi moje vrstice priobčene v koticčku. Tukaj Vam pošiljam dve pesemci:

V dan spomin.

V dolini cvetka lepa rase,
najlepša izmed vseh rastlin,
njen zarod traja večne čase,
ime pa ji je »vdan spomin!«

Te dve pesemci sem sama zložila in še druge tudi. Lepo Vas prosim, če smem prihodnjič poslati še katero. Tudi pravljice pišem, kakor: Batina, Zakleta kraljična, Strah, Palček Draguljček in Morska devica in še mnogo drugih. Poslužila sem se nekaj naslovov, ki sem jih že čitala, vsebino pa sem predrugčila. Prosim, če me zapišete med svoje koticekarje!

Vedno se Vas spominjajoča

Olga Ožbaltova,
učenka VI. razr. v Mostah.

Odgovor:

Ljuba Olga!

Eno pesemco priobčujem danes, kakor sama vidiš, druge — »Morje« si ji dala naslov — pa ne morem porabiti, ker je vsaj po obliki popolnoma nezrela. Veš kaj? Morda pa preveč pišeš. Svetujem Ti, da se posvetuješ prej s svojim gospodom učiteljem, preden kakšno stvar oddaš na pošto.

Velecenjeni g. Doropoljskil

Danes se prvič oglašam s temi vrsticami. Naročnica »Zvončka« sem že tri leta, čitam ga jako rada, najbolj mi je ugajala povest o Kekcu. Rojena sem v mestu Pulju na Primorskem. Tam sem hodila v hrvaško šolo, a žal, ne dolgo. Zaradi krutih sovražnikov sem bila prisiljena zapustiti svojo milo domovino. Tri leta sem potovala s svojo mamico in z malim bratcem, ki je bil star komaj dve leti; preganjala nas je vojna po begunskih taboriščih brez usmiljenja. Sedaj bivam na severni meji v Gor. Radgoni. Tukaj hodim v IV. razred. Sedaj je že četrto leto, od kar smo tukaj; počutimo se dobro. Ves čas sem tudi Sokolica. Najbolj sem pa žalostna, ko se spomnim na naše Primorsko, na zaslužnjene brate. Dal Bog, da bi jim zasvetilo svaobodnejše solnce! V šolo hodim prav rada. In zakaj? Zato, ker imam jako dobro učiteljico, ki se veliko zanima za učenje.

Imenuje se g. Berta Menhartova. Imam tudi malo sestrico Darinko. Žal, da je vedno bolna. Tudi to nesrečo imamo v hiši zaradi vojne.

Prav lepo Vas prosim, ako bi tudi moje pisemce priobčili v svojem koticčku. Prihodnjič mnogo več, ako mi dovolite.

Mož pozdrav in poklon!

Vaša

Lidija Uršičeva.

Odgovor:

Ljuba Lidija!

Kakor je razvidno iz Tvojega pisma, je vojna vašo rodovino hudo zadela. Še sedaj trpite na nemilih posledicah. Tvoja želja, naj bi zaslužnjem bratom čimprej zasijalo solnce svobode, je tudi moja želja, ki ji pridružujem še to željo, naj bi se Tebi in Tvoji rodovini kar najhitreje zacelile rane, ki vam jih je zasekala vojna. Oglasi se zopet!

Velecenjeni gosp. Doropoljskil

Že v drugič se oglašam v Vašem koticčku. Mene jako veseli, da imam vsaj eno izmed svojih v Vašem koticčku, saj ničesar drugega si nisem bolj želel, kakor to. Sedaj hodim že v meščansko šolo v Celju. Star sem 13 let. Risanje nas uči gosp. strokovni učitelj Poljšak. Prosim, če bi hoteli priobčiti to malo pismo in priloženo naslikano našo domačo šolo, ki sem jo sam po naravi narisal. Za v drugič Vas pa prosim, če mi dovolite poslati ves moj rojstni kraj.

Pozdravlja Vas Vam vdani

Božidar Klemenčič,
učenec mešč. šole v Celju.



Odgovor:

Ljubi Božidar!

Evo Ti Tvoje domače osnovne šole, kjer si prejemal prve nauke tudi v risanju! Radoveden sem, kako si narisal ves svoj rojstni kraj. Pošlji mi risbo, da vidim, ali bo primerna za kotichek!